

Posudek oponenta disertační práce

Kandidátka: JUDr. Katarína Maisnerová

Téma práce: Náklady exekuce.

1. Zhodnocení významu práce pro obor:

Kandidátka zvolila z procesní úpravy exekuce téma nákladů. Na první pohled i s ohledem na celkem neobsáhlou zákonnou úpravu s vazbou na prováděcí předpis se zdá téma relativně bezproblémové, ale po přečtení práce tento názor neplatí. S ohledem na to, že práce je psána „zevnitř exekučního řízení“, tj. exekutorkou s delší praxí, není práce jen teoretickou procesní analýzou, ale na mnoha místech vypovídá o skutečném stavu úpravy a její aplikace, tedy téma pro této stránce přesahuje. Práce je psána velmi kriticky, ale kandidátka jen nekritizuje, ale vždy se snaží o aplikační i legislativní řešení. Téma je pro obor občanského práva procesního dobrým přínosem a výběr tématu hodnotím jako téma nové a vysoce aktuální.

2. Vyjádření k postupu řešení problému, použitým metodám a splnění určeného cíle:

Kandidátka v závěru práce uvedla, že její přístup je netradiční. S tím mohu jen a jen souhlasit. Nejedná se totiž o nějaký popisný kompilát, ale o velmi hlubokou analýzu. Krom obvyklých postupů jako je analýza syntéza nebo komparace kandidátka užila vlastních metod, a to zejména průzkum se statistickými výstupy. Jak sama uvádí, získávání potřebných údajů bylo často náročné, ale výsledek jistě stojí za to. Rovná se totiž obohacení práce a troufám si říci, že jsem se ve své dosavadní pedagogické práci s ničím takovým ještě nesetkal. Uvedl jsem, že práce nese rysy pohledu exekutora zevnitř systému a například v části věnované společenskému postavení a hodnocení profese exekutora především ve vztahu k jeho odměňování, kandidátka užila i ekonomické údaje, tj. srovnání růstu míry inflace či růstu průměrné mzdy.

Kandidátka bohatě čerpá i ze své předchozí pedagogické a vědecké činnosti, citované v závěru práce mezi užitými zdroji. Kandidátka na tyto dosavadní výsledky navázala a rozšířila, tj. nejde o téma „uchopené“ až před započítím tvorby práce, jak tomu často bývá. Přínosné je i stručné srovnání právní úpravy odměňování exekutora a jiných právních profesí u nás i srovnání s vybranými zahraničními právními úpravami. Cenné je to, že i v této části kandidátka jen nekonstatuje či jen nekritizuje stav, ale vždy, a to neplatí jen zde, projevuje snahu zaujmout věcný a zdůvodněný názor, popřípadě uvažuje i o legislativním vývoji.

3. Stanovisko k výsledkům disertační práce a k původnímu konkrétnímu přínosu předkladatele disertační práce:

Kandidátka na začátku práce vytyčila několika hypotéz, čímž vlastně vytýčila smysl práce. Na položené otázky v hypotézách již na počátku odpovídá kladně či záporně, aniž je zde uvedeno, proč tak činí. Myslím, že systematické práce by více prospělo, kdyby zůstalo jen u počátečních hypotéz a zdůvodněné odpovědi by byly zodpovězeny až v dalším textu a ještě lépe až na konci textu.

Pokud mohu využít této části posudku k připomínkám k práci, uvedu zde jen některé, které pokládám za důležité:

- Kandidátka správně rozlišuje mezi zahájením řízení a zahájením exekuce a uvádí, že řízení je zahájeno podáním exekučního návrhu. S tím ale nemohu souhlasit, neboť zde, stejně jako u nalézacího řízení platí princip doručení exekučnímu úřadu.
- V části věnované pověření exekutora jsem nenalezl alespoň zmínku o úloze soudu, jemuž je exekuční návrh doručen, tj. oprávnění soudu návrh znovu posoudit a přijmout závazné pokyny pro exekutora, který návrh sice posoudil jako formálně a obsahově správný, ale neodpovídá to skutečnosti.
- V části věnované nákladovosti exekuce je zajímavá poznámka 13) o absenci metodického pokynu Ministerstva spravedlnosti o metodách a rozsahu činnosti exekutora, který „lustruje“ rozsah majetku povinného. Pokud by byla taková metodika vydána, mělo by to podle názoru kandidátky při porušení metodiky exekutorem vliv na jeho možnou kárnou odpovědnost?
- Na straně 21 je gramatická chyba „náklady by neměli“.
- Na straně 21 mi chybí zmínka o správě nemovité věci, správě či prodeji závodu, kde je růst nákladů exekuce snad nejmarkantnější - jsem si ale vědom, že kandidátka to do jisté míry zmiňuje dále.
- Na straně 31 a dále zvolen dobrý příklad o úvaze exekutora v případě prodeje nemovité věci zatížené zástavním právem. Je ovšem otázkou, zda exekutor, který zjistí zástavní právo zapsané ve veřejném seznamu a které je povinen stejně jako soud zjistit z moci úřední, má čekat, zda se věřitel přihlásí na základě dražební vyhlášky nebo s tím má počítat „z opatrnosti“ již na počátku?
- Uvažuje kandidátka na straně 33 o tom, že by podle ní neodůvodněný „skok“ v odměňování měl být řešen legislativně a pokud ano, jak?
- Na straně 35 kandidátka řadí prodej zástavy upravený v ZŘS i v OSŘ k nepeněžitým exekucím. Mohla by kandidátka sdělit důvod tohoto názoru - viz i zařazení zpeněžení zástavy v části šesté OSŘ?
- Na straně 35 uvádí kandidátka příklad rozsudku, který opomněl ve výroku na vyklizení uvést podmínku pro žalobce poskytnou náhradu. Myslí si kandidátka, že takové rozhodnutí, byť pravomocné je vykonatelné? Je to diskusní.
- Na straně 38 kandidátka hovoří v případě odměny exekutora za vyklizení o legislativní změně. Mohla by svůj názor více konkretizovat?
- Na straně 38 bych dal výraz ohýbání do úvozovky.
- Totéž platí na straně 40 u výrazu „jako šafránu“.
- Na straně 49 je vysloven odvážný názor osvobodit exekutora od placení DPH. Důvodem je, že podle kandidátky se profese exekutora skládá z činnosti podnikatele a výkonu veřejné služby. Samozřejmě jsem si vědom reakce fiskálu na tento názor, ale domnívám

se, že ve stejné postavení jsou notáři. Argument, že je zatížen povinný bych přirovnal zatížení advokátova klienta, neplátce DPH placením odměny advokáta s DPH.

- Na straně 52 je vysloven názor, že exekutor by neměl uzavírat smlouvu v rozporu se stavovskými předpisy. Souhlasím rovněž, ale jak posoudit platnost takové smlouvy?
- Na straně 58 je uvažováno se škodou způsobenou exekutorem povinnému s tím, že je způsobena porušením jiného právního předpisu. Mohla by se kandidátka k tomu více vyjádřit?
- Na straně 59 je uvedeno v souvislosti s výkonem rozhodnutí na výživné, že není častý počet případů, kdy exekuce je užitá jako určitá msta. Zde bych měl obecnější dotaz, jak čelit šikanózním exekučním návrhům, viz třeba šikanózní insolvenční návrh.
- Na straně 74 je vysloven názor, že exekutor s ohledem na jeho „dvojí roli“ neměl být bez dalšího pokládán za podnikatele, neboť je mu zamezena soutěž. Jak by si kandidátka představovala legislativní úpravu tohoto názoru? Změnou občanského zákoníku? Domnívám se, že občanský zákoník obejít nelze a dále viz i postavení notáře. Řešením by bylo zestátnění exekutora, ale o to snad kandidátce nejde?
- Na straně 94 a 95 se plně ztotožňuji s kandidátkou, neboť zpětné rušení pravomocného rozhodnutí exekutora, dokonce z moci úřední, pokládám nejen za protiústavní, ale i jeden z faktorů vytvářejících negativní veřejný názor na profesi exekutora, kdy stát takto „ukáže prstem „viníka“ špatné ekonomické situace zákonem chráněného spotřebitele. Způsobuje to i politické škody a je to užíváno i jako „politická karta“.

Tolik z oblasti poznámek k textu práce. Rád budu v rámci obhajoby o některých otázkách s kandidátkou diskutovat.

Myslím, že kandidátka cíl práce vyjádřený stručně předjatými hypotézami plně naplnila. Podařilo se jí vytvořit celistvé dílo zahrnující vedle nosného tématu nákladů exekutora, kde kandidátka jde do úplných detailů, i další nosné části práce mapující činnost exekutora jako subjektu svého druhu. Jak jsem již uvedl včetně poznámek, kandidátka krom obecně teoretických závěrů vyjádřila i své, často diskutabilní názory, dané její praxí. V žádném případě nepokládám tuto osobní polohu práce za nějaký nedostatek, protože ji pokládám spíše za přínos obsahový i za přínos její větší čtivosti. Vybrané praktické příklady dost dobře ilustrují vybranou problematiku, kterou osvětlují a vždy je koncovkou konkrétní zdůvodněný závěr.

4. Vyjádření k systematice, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce:

Práce je členěna do dvanácti hlavních částí (krom úvodu a závěru). První část je věnována charakteristice exekučního řízení. Druhá část se týká fází řízení. Tato část je východiskem pro další členění práce. Třetí část obsahuje základní charakteristiku nákladů řízení a jejich členění. Čtvrtá část směřuje k jednotlivým faktorům ovlivňujícím odměnu exekutora. Pátá část obsahuje úvahy o zavedení principu teritoriality řízení včetně zajímavého návrhu na možnost prorogace. Šestá část se týká nákladů provozu exekučního úřadu, sedmá část se věnuje názorům na aplikace exekutorského tarifu. Osmá část obsahuje analýzu srovnání odměny exekutora a vybraných právních profesí a devátá část se týká návrhům kandidátky na novelizaci exekučního tarifu. V desáté části vytvořila kandidátka pětibodový test analyzující jednotlivé fáze řízení. Tento záměr velmi kvitují a práci velice oživil. Jedenáctá část obsahuje

rozbor rozhodování o nákladech exekuce a poslední část se věnuje komparaci tuzemské právní úpravy s vybranými zahraničními právními úpravami.

Konstatuji, že jednotlivé části mají vypovídací schopnost, logickou návaznost a jsou čtivé. Jazyková úroveň práce, až na několik zmíněných lapsů způsobených asi kontrolou poměrně četného textu, je dobrá. Práce odkazuje v souladu s normami na použité informační zdroje při tvorbě práce a technicky jsou odkazy rovněž správně vyhotoveny. Formální úprava práce včetně využití statistik v podobě tabulek a přehledů je dobrá a přispívá ke čtivosti.

5. Vyjádření k publikacím studenta:

Zde odkazuji na již zmíněných odkaz v přílohách k práci, kde kandidátka uvádí její dosavadní výsledky publicistické a vědecké činnosti.

6. Jednoznačné vyjádření oponenta, zda doporučuje či nedoporučuje disertační práci k obhajobě:

S odkazem na všechny shora uvedené části práce ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 27. 12. 2023

JUDr. Tomáš Pohl